

"וסמך את ידו על ראשו" (ד, יג)

בקיצינויות ההפוכה, עד שלאחר מכן יוכל לחזור לדרך האמצע ואז יישאר בה. ולכך רומז כאן הפסוק: בדרך כלל, "כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו", התרחקו מן הקצוות, השאור והדבש (השאור חמוץ ביותר והדבש מתוק ביותר); אך יחד עם זאת, "קרבן ראשית תקריבו אותם", במצבים של "ראשית", כשאדם בא לראשונה להשריש בעצמו הרגל טוב ולהיפטר ממידה רעה שדבקה בו, ראוי שייטה בשלבים ראשוניים אלה אל הקיצינויות ההפוכה.

דברי שאול

אנקודלה

"על כל קרבנך תקריב מלח" (ב, יג)

פירש בעל הפלא יועץ, רבי אליעזר פאפו זצ"ל בדרך רמז, שהמילה מלח היא בהיפוך אותיות 'מחל', כי הקרבן הגדול ביותר שיכול אדם להקריב לפני הקב"ה הוא להעביר על מידותיו ולמחול לאחרים, אפילו שמצד הדין הצדק עמו. הדבר נרמז בברית המלח שכל מי שמעביר על מידותיו ומחיל לאלו הפוגעים ומביישים אותו, קרבנו ותפילותיו מתקבלים לרצון בשמים.

פלא יועץ

"זכר תמים יקריבנו אל פתח אוהל מועד יקריב אתנו לרצונו" (א, ג)

מובא במדרש מעשה בשור שמשכוהו להקריבו על המזבח, ולא רצה השור ללכת, אחר כך מצאו מחט בקרבו ונתברר שהיה טרפה ולא היה ראוי לקרבן. ועל פי זה אפשר לפרש את הפסוק שלנו: "תמים יקריבנו" ואיך תדע אם הוא תמים ואין בו מום נסתר בתוך קרביו שעושה אותו טרפה, לכן נתנה התורה עצה "אל פתח אוהל מועד יקריב אותנו" ואם ירצה ללכת "לרצונו" תדע שהוא תמים.

פנינים יקרים בשם דרוש שמואל

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

המילה "ידו" מרמזת על פרנסה, ככתוב "יגיע כפיך כי תאכל" וכתוב שמעל ראש האדם יש את השכינה הקדושה, אומרת התורה "וסמך את ידו על ראשו" - יהודי צריך לסמוך על הקב"ה בעניין פרנסתו "וסמך את ידו - את פרנסתו "על ראשו" - על מה שמעל ראשו - הקב"ה.

דברי ישראל

"אדם כי יקריב מִמֶּם קרבן" (א, ב)

לכאורה המילה "מכם" בפסוק זה מיותרת, שהרי אפשר לכתוב פשוט, "אדם כי יקריב קרבן" ועוד קשה, שעל פי כללי התחביר, המילה "מכם" לכאורה לא במקומה הנכון; כי סדר המשפט הראוי הוא "אדם מכם כי יקריב קרבן", ולא "אדם כי יקריב מכם קרבן". אלא משיב הספורנו - הכתוב בא ללמד, שיחד עם הבאת הקרבן צריך האדם להקריב גם מעצמו, ולשוב בתשובה בוודאי והכנעת עצמו. וזהו "אדם כי יקריב מכם" - ההקרה צריכה להכיל גם את "מכם", את "עצמכם".

ספורנו

"כי כל שאור וכל דבש, לא תקטירו ממנו אשה לה"; קרבן ראשית תקריבו אותם לה" (ב, יא-יב)

השאור הוא דבר חמוץ ביותר, והדבש מתוק ביותר; ומשניהם מזהירה התורה שלא להקריב קרבן כלשהו. אך בהמשך לכך מוסיף הכתוב "קרבן ראשית תקריבו אותם", כלומר שיש קרבנות שבכל זאת ניתן להקריב משאור ודבש, והם הקרבנות הקרויים "ראשית" "הבאת ביכורים שמביא אדם מראשית תבואתו (שאפשר להביאם גם מתאנים ותמרים על אף שהם מתוקים) וכן קרבן "שתי הלחם" המובא בחג השבועות, שגם הוא מוגדר כראשית ומביאים קרבן זה כשהוא חמוץ, בניגוד לשאר המנחות שאין מחמיצים אותן. מכאן אפשר ללמוד דרך לחיים, ועל פי דברי הרמב"ם שכותב, שאמנם באופן כללי ראוי לדבוק בדרך האמצע ולהתרחק מן הקצוות אך יחד עם זאת, לעתים כדי להגיע למינון נכון, אדם צריך בשלבים הראשוניים, באופן זמני, לנטות אל הקצה; כי כשאדם בא

בס"ד
"דבר אל בני ישראל לאמר נפש כי תחטא בשגגה מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ועשה מאחת מהנה" (ד, ב)

לכאורה המילים 'ועשה מאחת מהנה' מיותרות? אלא באמת אדם לא צריך כפרה כלל על עבירה בשוגג, שהרי עשה את המעשה בלי דעת, אבל גם בלי דעת נפשו לא טובה, כי חייב להיות שכבר חטא בעבר, כמו שמובא בחז"ל ש: 'מי שאין בידו שום עוון של מזיד אין חטא שוגג בא על ידו, כי אפילו בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידיהם. וזה מה שאומרת כאן התורה, 'נפש כי תחטא בשגגה מכל מצוות ה' אשר לא תעשינה' ואם תשאל, מאיפה נמשכה לו תקלה זו, הרי אפילו בהמתן...? אלא, 'ועשה אחת מהנה...'. הוא כבר עשה פעם עבירה, וזה אשר גרם לו לחטוא שוב ולהגיע לשוגג.

אלשי"ך

"אדם כי יקריב מִמֶּם קרבן" (א, ב)

למה מתחילה התורה את הפסוק בלשון יחיד 'אדם כי יקריב', ומסיימת בלשון רבים 'תקריבו את קרבנכם', ? מבאר רבינו האוה"ח הקדוש כך: 'קרבן' כשמו כן הוא, בא לקרב את האדם אל ה'. כי כשאדם חוטא הוא מגביר בו את כח הבהמי הגשמי שבו, ובזה שמקריב הוא את הקורבן - בא לידי ביטוי הכיוון ההפוך: רצונו של האדם המקריב להעלות את הנפש הבהמית, לדרגה רוחנית לקדש את כל כולו לעבודת ה'. ולכן אדם שחטא- מביא בהמה לקרבן, כדי שיגיע להתבוננות הזאת, אולם יש 'קרבן' נעלה יותר, והם צדיקי וגדולי הדורות, שזוכים לקרב נפשות בני אדם להקב"ה, שמוכיחים אותם ומחזירים אותם בתשובה, וזה 'הקרבן' הרצוי ביותר לפני ה'. אדם כזה שמקריב נפשות בני אדם לה', הוא אינו צריך להקריב קורבנות ולהביא נדרים ונדרות, כי הוא לא יגיע לידי חטא ועוון 'כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו', וזה פירוש כאן בפסוק: הפסוק מדבר בשני סוגי קורבנות. סוג ראשון 'אדם כי יקריב מכם' שהוא יקריב לה' 'מכם' את הנשמות הפחותים שבעם ישראל ויחזירם בתשובה. ולכן נאמר בלשון יחיד, כי רק יחידי סגולה הנקראים 'אדם' לשון חשיבות, זוכים לדרגה זאת. ואחר כך אומר הפסוק סוג שני של קרבן 'מן הבקר תקריבו את קרבנכם' שזה סוג קרבן ששייך לכל אחד, שיקריב לה' בהמה בנדר או בנדבה, ולכן נאמר 'תקריבו את קרבנכם' בלשון רבים.

אור החיים הקדוש

"וכיחש בעמיתו בפיקדון... או בגזל" (ה, כא)

לכאורה למה כאשר מונה התורה את העבירות שעבר האדם, היא מונה מן הקל אל הכבד, שבתחילה כיחש בעמיתו בפיקדון, ולאחר מכן בגזל, כאשר שב היהודי בתשובה "והשיב את הגזלה אשר גזל... או את הפיקדון" – מונה התורה מן הכבד אל הקל. בתחילה גזל ולאחר מכן פיקדון. אלא נשמות ישראל רחוקות הן מן החטא. "נשמה שנתת בי טהורה היא". אלא שאדם מתיר לעצמו עבירות קלות מאוד, שבהן הוא רואה 'היתר' כגון שהוא משתמש בפיקדון שהופקד אצלו וכדו', עבירה גוררת עבירה עד שהוא שקוע כולו בגזל. ולרוב מתעורר האדם לתשובה רק כאשר הוא שקוע בעבירות חמורות. לכן מונה התורה בדרך התשובה מן הכבד אל הקל, ואם ישוב בתשובה על החמורות, סופו שיזכה לתקן גם את הקלות.

מהר"ש מבעלזא, במחשבה תחילה

אזיס ווארט

"ויקרא אל משה" (א, א)

כידוע, האות א' שבסוף המילה "ויקרא" נכתבת קטנה. האל"ף הקטנה במילה "ויקרא" מלמדת אותנו מוסר השכל: על ידי הקטנת האל"ף, נוצר מצב שבו במבט ראשון, המילה נראית כאילו כתוב "ויקר", לשון מקרה ואקראי, אך כשמתבוננים במילה ביתר דקדוק - רואים גם את האל"ף, המילה השלמה היא "ויקרא" - קריאה מאת הקב"ה; וכך גם המאורעות השונים החולפים עלינו בימי חיינו, פעמים רבות נראים לכאורה ובמבט שטחי וראשוני כאילו הם יד המקרה ('ויקר'), אך בהתבוננות לעומק, יש בהם קריאה של הקב"ה אלינו.

רבי משה לייב מסאסוב

"ויקרא אל משה" (א, א)

אצל בלעם כתוב "ויבא אלקים אל בלעם" (במדבר כב, כ) הקב"ה הלך אליו, ואילו אצל משה רבנו רואים שהקב"ה קרא לו, שיבוא הוא אליו. היתכן?! וכי בלעם הרשע היה מכובד יותר ממשה רבינו?! באר ה'לקוטים מפרדס': כשהמלך רוצה לדבר עם מישהו הוא קורא לו לדבר איתו. אבל אם הלה לא התרחץ מספר חדשים, הריח הרע נודף למרחוק וכינים נופלות לו מבגדיו, מה עושה המלך? אומר לו: "אל תכנס אל הארמון, אני אבוא אליך." לכן, לבלעם הרשע, כביכול, אמר הקב"ה: "איני חפץ שתבוא אלי מחמת רשעותך הרבה שאיננה נסבלת, אלא 'ויבא אלקים אל בלעם'. אבל ממשה רבנו, אהובו של מקום, ביקש הקב"ה שיבוא אל ביתו – "ויקרא אל משה".

לקוטים פרדס